

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

Protokolant Anna Młyniec

po rozpoznaniu na rozprawie 21 stycznia 2025 r. w Warszawie

skarg kasacyjnych M. K. i P. spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 25 listopada 2021 r., I ACa 678/21,

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko P. spółki akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie, rentę, odszkodowanie, zwrot kosztów opieki, ukształtowanie i ustalenie,

1) uchyla zaskarżony wyrok w pkt III w części obejmującej oddalenie apelacji powoda w zakresie dotyczącym oddalenia powództwa o zadośćuczynienie w kwocie 200 000 (dwieście tysięcy) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i w tych granicach zmienia wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 12 kwietnia 2021 r., I C 991/10 w pkt II w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda dalsze zadośćuczynienie w kwocie 200 000 (dwieście tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty;

2) uchyla zaskarżony wyrok w pkt II i pkt V, ustalając, że koszty postępowania za pierwszą i drugą instancję ponosi w całości pozwany i pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu;

3) oddala skargę kasacyjną powoda w pozostałej części;

4) oddala skargę kasacyjną pozwanego;

5) znosi między stronami koszty postępowania kasacyjnego.

Agnieszka Piotrowska

Władysław Pawlak

Karol Weitz

UZASADNIENIE

Powód M.K., po ostatecznym sprecyzowaniu żądania w powództwie przeciwko P. S.A. w W. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej:

I. kwoty 1 300 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i cierpienia, których doznał w wyniku wypadku komunikacyjnego 26 sierpnia 2000 r., wraz z odsetkami ustawowymi

- w zakresie kwoty 800 000 zł od 1 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2015 r.;

- w zakresie kwoty 500 000 zł od dnia doręczenia pozwanej odośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty

II. odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 200 000 zł za okres od dnia doręczenia pozwanej odośnej zmiany powództwa do 12 kwietnia 2017 r. (dnia wydania przez pozwaną decyzji o przyznaniu powodowi dodatkowego zadośćuczynienia;

III. zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po:

1. 4 000 zł miesięcznie, płatnej do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat poczynając od 1 grudnia 2002 r., tj. dnia przyznania przez pozwaną świadczeń rentowych na rzecz powoda do

dnia poprzedzającego złożenie pozwu tj. do 6 lipca 2010 r. i podwyższenie tym samym renty wypłacanej przez pozwaną;

2. 22 500 zł miesięcznie płatnej do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od złożenia pozwu, tj. 7 lipca 2010, i podwyższenie tym samym renty wypłacanej przez pozwaną.

IV. zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 44 263 26 zł tytułem odszkodowania w związku ze szkodą, której powód doznał w wyniku powołanego wypadku komunikacyjnego 26 sierpnia 2000 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanej odnośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty;

V. zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda renty z tytułu całkowitej utraty zdolności do pracy zarobkowej, w kwocie 2 000 zł miesięcznie, płatnej do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia doręczenia pozwanej odnośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty.

VI. zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda renty z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość w kwocie po 5 000 zł miesięcznie, płatnej do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia doręczenia pozwanej odnośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty;

VII. zasądzenia na rzecz powoda odszkodowania w wysokości 446 014,32 zł z tytułu kosztów opieki nad powodem od 17 marca 2000 r. do 7 lipca 2010 r. w związku ze szkodą, której powód doznał w wyniku wypadku komunikacyjnego 26 sierpnia 2000 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia odnośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty;

VIII. zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w wysokości 61 205,27 zł z tytułu kosztów zakupu środków leczniczych, środków ochronnych skóry, innych środków ochronnych, środków pielęgnacyjnych, w związku ze szkodą, której powód doznał w wyniku wypadku komunikacyjnego 26 sierpnia 2000 r.

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia odnośnej zmiany powództwa do dnia zapłaty;

IX. na mocy art. 357¹ k.c. zmiany i nowego ukształtowania stosunku prawnego łączącego powoda z pozwaną, a wynikającego z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawartej z pozwaną przez zmianę granicy odpowiedzialności pozwanej wobec powoda i w konsekwencji podwyższenie sumy gwarancyjnej z kwoty 2 476 320 zł do kwoty 14 759 500 zł;

X. ustalenie odpowiedzialności pozwanej na przyszłość za skutki wypadku z 26 sierpnia 2000 r., które mogą ujawnić się w przyszłości po stronie powoda.

Wyrokiem z 12 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. Zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem (1): zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwotę 480 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty; (2) renty z powodu zwiększonych potrzeb, poczynając od 10 lutego 2017 r. kwotę 5 467 zł miesięcznie, a od 22 lutego 2020 r. kwotę 7007 zł miesięcznie, płatną do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat; (3) renty z powodu utraty zdolności do pracy zarobkowej kwotę 1565 zł miesięcznie, płatną do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 22 lutego 2020 r. (4) odszkodowania stanowiącego zwrot kosztów opieki nad powodem kwotę 147 096 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 28 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty
2. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie i
3. Orzekł o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że 26 sierpnia 2000 r. w M. doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym B.D., prowadząca samochód marki (... ..), w wyniku niezachowania dopuszczalnej prędkości w terenie zabudowanym doprowadziła do potrącenia pieszego – małoletniego, wówczas

4-letniego powoda, który wbiegł bezpośrednio z posesji mieszkalnej na przylegającą do niej jezdnię, bez zachowania szczególnej ostrożności, i nie ustępując pierwszeństwa pojazdowi, w odległości uniemożliwiającej kierującą samochodem wykonanie skutecznych manewrów obronnych przebiegał przez ulicę. Powód w wyniku wypadku doznał urazu wielonarządowego i urazu głowy opisanych w uzasadnieniu wyroku i trafił na leczenie do wskazanych w nim jednostek specjalistycznych. Powodowi wydano orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Po wypadku powód cierpiał również na przykurcze w stawach kończyn dolnych i z tego powodu ze względu na konieczność interwencji chirurgicznej w 2015 r. ponownie trafił do szpitala.

W wyniku postępowania przed Sądem Rejonowym w Ostrołęce B.D. została uznana za winną popełnienia zarzucanego jej czynu.

Pozwana 17 kwietnia 2003 r. przyznała powodowi rentę na zwiększone potrzeby dziecka w kwocie 812 zł oraz tytułem zadośćuczynienia kwotę 150 000 zł, pomniejszoną o 20% z powodu przyczynienia się powoda, wypłaconą w związku z tym w wysokości 120 000 zł. Pozwana za okres do wniesienia powództwa zrefundowała powodowi wydatki w kwocie 17 406,41 zł, a w toku procesu wypłaciła mu kwotę 3 823,03 zł i wypłacała mu rentę miesięczną obejmującą zwiększone potrzeby w wysokości 955,95 zł.

W okresie przed wypadkiem powód był dzieckiem dopiero wkraczającym w życie, mającym wtedy 4 lata. Obecnie powód jako osoba 24 letnia potrzebuje stałej opieki lekarzy, wymaga kompleksowej i systematycznej rehabilitacji do końca życia. Z powodu znacznego uszkodzenia narządu ruchu powinien poddawać się regularnej rehabilitacji, głównie w obrębie kończyn dolnych. Był kierowany na turnusy rehabilitacyjne, na których wykonywał ćwiczenia usprawniające. Powód chce zostać informatykiem, co jednak uniemożliwia mu stan zdrowia. Z trudnością uczęszczał na zajęcia szkolne, których nie ukończył. Doskwiera mu brak znajomych. Nadal cierpi na przykurcze dolnych kończyn i potrzebuje z tego tytułu opieki lekarskiej. Co jakiś czas przebywa w szpitalu na badaniach i zabiegach, po czym kierowany jest na czasochłonne rehabilitacje. Cierpi z powodu głębokich odleżyn, które wskutek zaniedbania uniemożliwiają mu korzystanie z wózka inwalidzkiego, co ogranicza mu

codzienne życie. Cierpi również na skrzywienie kręgosłupa w odcinku lędźwiowym, deformacje miednicy oraz upośledzenie skóry uda lewej kończyny dolnej. Powód ma problemy z nauką. Mięwa okresowe bóle głowy i wymaga stałej opieki osób trzecich w wymiarze średnio 8 godzin dziennie. Nie jest w stanie samodzielnie się ubrać, wykąpać lub zrobić sobie posiłek. Dom powoda nie jest w żadnej mierze przystosowany do zamieszkiwania w nim osoby niepełnosprawnej, w związku z czym pomaga mu matka, która oprócz zajmowania się gospodarstwem domowym chodzi m.in. z synem na spacer i załatwia jego sprawy urzędowe. Powód wymaga systematycznej rehabilitacji celem utrzymania jego stanu i sprawności oraz zapobieżenia odleżynom. Przebyte turnusy i sesje rehabilitacyjne sprawiają, że czuje się lepiej. Niemniej stan powoda nigdy już nie ulegnie poprawie. Koszt rehabilitacji wynosi około 100 zł za sesję, a w ciągu miesiąca powód potrzebuje 22 takich sesji. Powód potrzebuje również turnusów rehabilitacyjnych, których koszt, w zależności od miejsca i standardu, wynosi 6000-12000 zł.

Uznając powództwo za uzasadnione w części Sąd Okręgowy przyjął, że w świetle okoliczności sprawy oraz art. 822 § 1, 2 i 4 k.c. odpowiedzialność sprawcy wypadku z 26 sierpnia 2000 r. nie budzi wątpliwości z racji stwierdzenia jej prawomocnym wyrokiem karnym (art. 11 k.p.c.). Istotne znaczenie dla zakresu odpowiedzialności pozwanej miała jednak kwestia przyczynienia się powoda do powstania szkody. Sąd Okręgowy ocenił, że, biorąc pod uwagę zachowanie powoda w dniu wypadku oraz brak należytego nad nim nadzoru ze strony jego rodziców w tym dniu, stopień przyczynienia się powoda do powstania szkody należy ustalić na 20 % i w takiej mierze, stosownie do art. 362 k.c., należy obniżyć należne powodowi poszczególne świadczenia. Według Sądu Okręgowego, doznane przez powoda urazy były na tyle drastyczne i rozległe, że nie tylko mają, ale i będą mieć nadal, pomimo znacznego upływu czasu, wpływ na psychiczną i fizyczną sferę życia powoda. Konieczność poddawania się niemalże w trybie codziennym czynnościom rehabilitacyjnym oraz konieczność korzystania z opieki osób trzecich także są następstwami wypadku, które z uwagi na swoją uciążliwość pośrednio wpływają na stopień odczuwanej przez powoda krzywdy. Kalectwo powoda będące skutkiem wypadku, za który odpowiedzialność ponosi pozwana. Ma charakter trwały, a zalecona rehabilitacja ma na celu jedynie zapobieganie zanikom mięśni,

przykurczom i odleżynom. Powód świadomy tych okoliczności każdego dnia zmaga się nie tylko z fizycznymi uwarunkowaniami tego stanu rzeczy, ale narażony jest także na negatywne oddziaływanie tych czynników w sferze psychicznej. Biorąc pod uwagę treść § 1 art. 445 w związku z § 1 art. 444 k.c. Sąd podniósł, że krzywda polega na odczuwaniu cierpienia fizycznego (ból i innych dolegliwości) i psychicznego (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z wypadkiem). Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpienia osoby poszkodowanej. Sąd Okręgowy oszacował jego wysokość, uwzględniając wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanego krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień psychicznych i fizycznych, trwałość skutków czynu niedozwolonego, prognozy na przyszłość wiek poszkodowanego oraz jego przyczynienie się do powstania szkody. Sąd uwzględnił w szczególności aktualny stan zdrowia powoda i brak pozytywnych rokowań na przyszłość. Wychodząc z założenia, że zadośćuczynienie powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, która nie może jednak być nadmierna w stosunku do doznanego krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie, czyli powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, sąd Okręgowy uznał, że żądanie powoda przyznania zadośćuczynienia w kwocie 1 300 000 zł ponad już wypłaconą kwotę jest nazbyt wygórowane. Przyjął zarazem, że z uwagi na uszczerbek na zdrowiu doznanego przez powoda w postaci utrwalonego kalectwa, kwotą adekwatnego pełnego zadośćuczynienia za krzywdę powoda będzie kwota 1 000 000 zł, która powinna być pomniejszona o 20 % z tytułu przyczynienia się i od tej kwoty należy odjąć 320 000 zł, które powodowi wypłaciła już pozwana, co doprowadziło do zasądzenia z omawianego tytułu na rzecz powoda kwoty 480 000 zł. Sąd zwrócił uwagę, że powód domagał się zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dobra szczególnie cennego, którym jest zdrowie. Przyznanie w takiej sytuacji zbyt niskiego zadośćuczynienia prowadziłoby do niepożądanego deprecjacji tego dobra. Z kolei przyznanie wyższego od zasądzanego zadośćuczynienia byłoby, w ocenie Sądu, nadmierne w stosunku do doznanego krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych. W kwestii odsetek od zadośćuczynienia Sąd uznał, że skoro przyznał je biorąc pod uwagę cały okres odczuwania krzywdy przez powoda (do wydania wyroku), oceniając jego wysokość na datę wyroku, to jego wymagalność nie mogła być

wcześniejsza niż ta data i z tego względu odsetki zasądził od dnia następnego po wydaniu wyroku, opierając się na art. 481 § 1 w związku z art. 363 § 2 k.c. W odniesieniu do renty Sąd przyjął, że za okres od 10 lutego 2017 r. do 22 lutego 2020 r. powód wykazał, gdy chodzi o rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w odniesieniu do kosztów rehabilitacji kwotę 2 000 zł, kosztów związanych z odbywaniem turnusów rehabilitacyjnych kwotę 667 zł, kosztów związanych z niezbędną opieką osób trzecich nad powodem. W zakresie roszczenia o zasądzenie renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej Sąd ocenił, że powód, gdyby nie wypadek, byłby w stanie osiągać dochód na poziomie przeciętnego wynagrodzenia i po odliczeniu otrzymywanej już przez powoda renty z tytułu niezdolności do pracy w kwocie 2000 zł wypłacanej przez ZUS zasądził rentę w wysokości 1 565 zł. Sąd wyjaśnił ponadto, że roszczenie odszkodowawcze powoda dotyczy kosztów nieobjętych żądaniem rentowym i na podstawie dowodów z opinii biegłych co do liczby godzin dziennie, w których powód potrzebuje opieki osób trzecich i stawki godzinnej kosztu takiej opieki, ustalił, że wyniosło ono, po zmniejszeniu o 20 %, - 147 096 zł. Pozostałe roszczenia odszkodowawcze powoda Sąd pierwszej instancji uznał za nieudowodnione. W zakresie żądania opartego na art. 357¹ k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że wysokość sumy gwarancyjnej, do której pozwana ponosi odpowiedzialność z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, podlegająca konkretyzacji, wynosi 2 476 320 zł i do chwili wyrokowania w pierwszej instancji nie została wyczerpana. Sąd Okręgowy uznał, że po stronie powoda brak w tym zakresie uzasadnionego prawnie interesu w uzyskaniu takiej ochrony prawnej, co spowodowane miało być wejściem w życie ustawy z 19 lipca 2019 r. o szczególnych uprawnieniach osób poszkodowanych w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej ustalonej na podstawie przepisów obowiązujących przed 1 stycznia 2006 r., stanowiącej regulację szczególną (dalej jako ustawa z 2019 r.). Z tego względu Sąd Okręgowy w tym zakresie powództwo oddalił. Z uwagi na brak interesu prawnego Sąd oddalił także żądanie ustalenia odpowiedzialności pozwanej na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód.

Apelacje od wyroku z 12 kwietnia 2021 r. wniosły obie strony.

Wyrokiem z 25 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 12 kwietnia 2021 r. w punkcie II częściowo w ten

sposób, że (1a) zasądził od pozwanej na rzecz powoda tytułem dalszego zadośćuczynienia kwotę 200 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty, (1b) tytułem dalszej renty z powodu zwiększonych potrzeb poczynając od 10 lutego 2017 r. kwotę 1217 zł miesięcznie płatne do rąk powoda z góry do 10 dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności; (1c) tytułem dalszego odszkodowania stanowiącego zwrot kosztów opieki nad powodem kwotę 7 211 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty; 2) zmienił i ukształtował na nowo stosunek prawny łączący powoda z pozwaną, wynikający z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z wypadkiem komunikacyjnym, któremu uległ powód 26 sierpnia 2000 r. przez podwyższenie sumy gwarancyjnej z kwoty 2 476 320 zł do kwoty 14 759 500 zł i ustalił górną granicę odpowiedzialności pozwanej wobec powoda za skutki powołanego wypadku do sumy gwarancyjnej w wysokości 14 759 500 zł; 3) oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie i 4) oddalił apelację pozwanej oraz orzekł o kosztach instancji apelacyjnej. Sąd Apelacyjny uznał częściową zasadność apelacji powoda, natomiast apelację pozwanej ocenił jako w całości bezzasadną.

Sąd Apelacyjny za wadliwą uznał ocenę sądu pierwszej instancji o 20 % stopnia przyczynienia się powoda do powstania poniesionej przezeń szkody przy uwzględnieniu przyczynienia się także jego rodziców. Sąd ocenił, że uwzględnienie w tym zakresie rzekomego przyczynienia się rodziców powoda jako osób trzecich, które co najwyżej mogłyby ponosić własną odpowiedzialność wobec powoda było pozbawione podstaw. Przyjmując dalej, że uwzględnienie 20% przyczynienia się powoda było niezasadne Sąd Apelacyjny, uznając zarazem ustaloną przez Sąd pierwszej instancji wyjściową kwotę zadośćuczynienia w wysokości 1 000 000 zł za prawidłową zasądził dodatkowo na rzecz powoda z tego tytułu kwotę 200 000 zł Z tego samego powodu Sąd Apelacyjny dokonał korekty innych kwot zasądzonych na rzecz powoda tytułem odszkodowania za koszty opieki nad powodem zwiększając ją ponadto wskutek ustalenia wyższej liczby godzin w ciągu których powinna ona być świadczona. Z tych samych względów Sąd Apelacyjny skorygował w górę kwotę renty z tytułu zwiększonych potrzeb powoda. Ponadto Sąd Apelacyjny podtrzymał stanowisko Sądu pierwszej instancji co do

zasadności zasądzenia odsetek od przyznanego zadośćuczynienia od dnia następującego po dacie wydania zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w art. 2 ustawy z 2019 r. wprost przewidziano możliwość ustalenia innej wysokości sumy gwarancyjnej niż ustalona w umowie ubezpieczenia, co może nastąpić właśnie na podstawie art. 357¹ k.c.

Skargę kasacyjną od wyroku z 25 listopada 2021 wywiódł powód. Zaskarżył wyrok w części oddalającej jego żądanie w zakresie dalszej kwoty zadośćuczynienia oraz dotyczącej oddalenia żądania powoda zasądzenia odsetek za okres wcześniejszy niż objęty zasądzeniem zawartym w zaskarżonym wyroku;

Zarzucił naruszenie art. 445 § 1, art. 481 § 1 w związku z art. 817 § 1 k.c. oraz art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2023 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2022 r., poz. 621). Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez orzeczenie co do istoty w drodze zasądzenia dalszego zadośćuczynienia w wysokości 620 000 zł oraz odsetek od zasądzonych kwot za okres wcześniejszy niż wskazany w zaskarżonym wyroku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Drugą skargę kasacyjną od wyroku z 25 listopada 2021 r. wywiodła pozwana zaskarżając go w części zmieniającej wyrok sądu pierwszej instancji przez zmianę i ukształtowanie na nowo stosunku prawnego łączącego powoda z pozwaną wynikającego z umowy odpowiedzialności cywilnej w związku z wypadkiem powoda z 26 sierpnia 2000 r. przez podwyższenie sumy gwarancyjnej oraz ustalenie górnej granicy odpowiedzialności pozwanej wobec powoda za skutki powołanego wypadku oraz rozstrzygającej o kosztach postępowania apelacyjnego i zmieniającej rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji. Zarzuciła naruszenie art. 2 i 4 ustawy z 2019 r. w związku z art. 357¹ § 1 k.c., art. 357¹ § 1 k.c. w związku art. §10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku

z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000 r., Nr 26, poz. 310). Na tych podstawach wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tych granicach sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie w tej części co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji powoda także w zakresie, w którym wnosił on w niej o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie punktu II przez zmianę i ukształtowanie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z wypadkiem komunikacyjnym powoda z 26 sierpnia 2000 r. przez podwyższenie sumy gwarancyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzucając naruszenie art 445 § 1 k.c. powód podniósł, że w jego ocenie błędne było stanowisko Sądu odwoławczego, że kwota dalszego zadośćuczynienia zasądzona przez Sąd Apelacyjny łącznie z kwotą 480 000 zł przyznana tytułem zadośćuczynienia przez Sąd pierwszej instancji przy uwzględnieniu zadośćuczynienia dobrowolnie wypłaconego przez pozwaną jest odpowiednia i adekwatna do krzywdy i dolegliwości powoda pomimo, że obrażenia, których doznał powód w wyniku wypadku, doprowadziły do nieodwracalnych zmian w jego organizmie, a powód nie ma szans na powrót do zdrowia.

W ocenie Sądu Najwyższego, w okolicznościach takich, jak występujące w niniejszej sprawie przy ustalaniu odpowiedniej wysokości zadośćuczynienia za krzywdę, którą poniósł powód w wyniku wypadku, którego doznał w wieku 4 lat trzeba uwzględniać, że zdrowie ludzkie stanowi dobro o najwyższym znaczeniu, którego utrata w stopniu, który stał się udziałem powoda nie może być zrekompensowana żadną kwotą, gdyż żadna kwota zadośćuczynienia, która zostanie mu przyznana z tytułu wynikłej z tego powodu krzywdy nie usunie wszystkich skutków tej krzywdy, lecz może przyczynić się co najwyżej do złagodzenia tych skutków przez umożliwienie mu finansowania dalszej koniecznej w jego stanie zdrowia rehabilitacji. Przyjmując taki punkt widzenia Sąd Najwyższy uznał, że w szczególnych okolicznościach sprawy, do których należy wiek powoda w chwili wypadku (4 lata)

i brak perspektyw na normalne życie aż do śmierci uzasadnione było zasądzenie dalszej kwoty 200 000 zł na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia. Sąd Najwyższy nie podzielił natomiast pozostałych zarzutów kasacyjnych powoda zmierzających do dalszego podwyższenia kwoty zadośćuczynienia względnie do przyznania powodowi odsetek za opóźnienie od zasądzonych na jego rzecz świadczeń także za okres poprzedzający wyrokowanie w sprawie przez Sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy kierował się w tym zakresie założeniem, że dopiero w chwili wyrokowania ustalony zostaje zakres krzywdy osoby poszkodowanej i jej szkód powstałych wskutek zdarzenia szkodzącego. W efekcie prawidłowe jest w takiej sytuacji zasądzenie odsetek za opóźnienie za okres od dnia następującego po dniu wyrokowania, a nie już za okres od chwili wezwania do zapłaty. Z tego względu skarga kasacyjna powoda w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu.

Drugą skargę kasacyjną od wyroku z 25 listopada 2021 r. wywiodła pozwana W swojej skardze kasacyjnej kwestionowała przede wszystkim podwyższenie sumy gwarancyjnej limitującej jej odpowiedzialność do kwoty 14 759 50 zł, zarzucając naruszenie art. 2 i 4 ustawy z 2019 r. i zastosowanie w sprawie art. 357¹ k.c. Sąd Najwyższy uznał ten zarzut za oczywiście bezzasadny, podzielając pogląd Sądu Apelacyjnego o zasadności podwyższenia sumy gwarancyjnej i braku podstaw do twierdzenia o naruszeniu art. 2 i 4 ustawy z 2019 r., w których to przepisach wprost mowa o ewentualności ustalenia nowej sumy gwarancyjnej i które wobec tego nie mogą być interpretowane jako ograniczające uprawnienia poszkodowanego do możliwości uzyskania renty od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 września 2024 r., II CSKP 2273/22, nie publ.). Uzasadniało to oddalenie skargi kasacyjnej pozwanej w całości.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁶ zdanie pierwsze, art. 398¹⁴ oraz art. 100, art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i z art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a.ł.]

Agnieszka Piotrowska

Władysław Pawlak

Karol Weitz